

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ (VLSI) – ΤΥΠΟΛΟΓΙΟ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Τιμές σταθερών			
Σταθερά	Σύμβολο	Τιμή	Μονάδες
Φορτίο ηλεκτρονίου	q	$1.6 \cdot 10^{-19}$	C
Διηλεκτρική σταθερά του Si	ϵ_{Si}	$1.05 \cdot 10^{-12}$	F/cm
Διηλεκτρική σταθερά του SiO ₂	ϵ_{ox}	$3.5 \cdot 10^{-13}$	F/cm

Κόστος ολοκληρωμένων κυκλωμάτων (IC) και απόδοση ψηφίδας	Σύμβολα MOSFET
<p>μεταβλητό κόστος ανά IC = $\frac{\text{κόστος ψηφίδας} + \text{κόστος ελέγχου ψηφίδας} + \text{κόστος συσκευασίας}}{\text{απόδοση ψηφίδας}}$</p> <p>κόστος ανά IC = μεταβλητό κόστος + $\frac{\text{σταθερό κόστος ψηφίδας}}{\text{όγκος παραγωγής}}$</p> <p>κόστος ψηφίδας = $\frac{\text{κόστος δισκίου}}{\text{πλήθος ψηφίδων ανά δισκίο} + \text{απόδοση ψηφίδας}}$</p> <p>ψηφίδες ανά δισκίο = $\frac{\pi \times (\text{διάμετρος δισκίου} / 2)^2}{\text{επιφάνεια ψηφίδας}} - \frac{\pi \times \text{διάμετρος δισκίου}}{\sqrt{2} \times \text{επιφάνεια ψηφίδας}}$</p> <p>απόδοση ψηφίδας = $\frac{\text{πλήθος ψηφίδων ανά δισκίο που λειτουργούν}}{\text{συνολικό πλήθος ψηφίδων ανά δισκίο}} \times 100 =$</p> <p>α: παράμετρος διεργασίας κατασκευής $\left(1 + \frac{\text{ατέλειες ανά μονάδα επιφάνειας} \times \text{επιφάνεια ψηφίδας}}{\alpha} \right)^{-\alpha} \times 100$</p>	<p>Σύμβολα MOSFET</p> <p>NMOS</p>

Τάση κατωφλίου τρανζίστορ MOSFET	
$V_T = V_{T0} \pm \gamma \cdot \left(\sqrt{ -2 \cdot \phi_F + V_{SB} } - \sqrt{ -2 \cdot \phi_F } \right)$ <p>(+ για τρανζίστορ NMOS και - για τρανζίστορ PMOS)</p>	<p>V_{T0}: τάση κατωφλίου για $V_{SB} = 0$, V_{SB}: τάση πηγής-υποστρώματος, ϕ_F: δυναμικό Fermi, t_{ox}: πάχος οξειδίου, N: πυκνότητα συγκέντρωσης προσμείξεων υποστρώματος (νόθευση υποστρώματος)</p> <p>$\gamma = \frac{t_{ox}}{\epsilon_{ox}} \cdot \sqrt{2 \cdot q \cdot \epsilon_{Si} \cdot N}$: συντελεστής φαινομένου σώματος</p>

Ρεύμα υποδοχής τρανζίστορ NMOS και PMOS μεγάλου μήκους καναλιού	
$I_{DN} = k_n \cdot \left[(V_{GS} - V_{Tn}) \cdot V_{DS} - \frac{V_{DS}^2}{2} \right], \quad V_{GS} \geq V_{Tn}, V_{DS} < V_{GS} - V_{Tn}, \quad \text{Γραμμική περιοχή}$ $I_{DN} = \frac{k_n}{2} \cdot (V_{GS} - V_{Tn})^2 \cdot (1 + \lambda_n \cdot V_{DS}), \quad V_{GS} \geq V_{Tn}, V_{DS} \geq V_{GS} - V_{Tn}, \quad \text{Περιοχή κορεσμού}$ $I_{DP} = k_p \cdot \left[(V_{GS} - V_{Tp}) \cdot V_{DS} - \frac{V_{DS}^2}{2} \right], \quad V_{GS} \leq V_{Tp}, V_{DS} > V_{GS} - V_{Tp}, \quad \text{Γραμμική περιοχή}$ $I_{DP} = \frac{k_p}{2} \cdot (V_{GS} - V_{Tp})^2 \cdot (1 + \lambda_p \cdot V_{DS}), \quad V_{GS} \leq V_{Tp}, V_{DS} \leq V_{GS} - V_{Tp}, \quad \text{Περιοχή κορεσμού}$	<p>Συντελεστές κέρδους των τρανζίστορ:</p> $k_n = k'_n \cdot \frac{W_n}{L_n}, \quad k'_n = \mu_n \cdot C_{ox}$ $k_p = k'_p \cdot \frac{W_p}{L_p}, \quad k'_p = \mu_p \cdot C_{ox}$ <p>W, L: πλάτος, μήκος καναλιού των τρανζίστορ $\mu_{n(p)}$: κινητικότητα ηλεκτρονίων (οπών) λ: συντελεστής διαμόρφωσης μήκους καναλιού των τρανζίστορ</p>

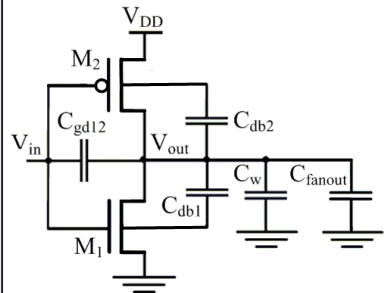
Ρεύμα υποδοχής τρανζίστορ NMOS και PMOS μικρού μήκους καναλιού	
$I_{DN} = k_n \cdot \left[(V_{GS} - V_{Tn}) \cdot V_{DSATn} - \frac{V_{DSATn}^2}{2} \right] \cdot (1 + \lambda_n \cdot V_{DS}), \quad V_{DS} \geq V_{DSATn}$ $I_{DP} = k_p \cdot \left[(V_{GS} - V_{Tp}) \cdot V_{DSATp} - \frac{V_{DSATp}^2}{2} \right] \cdot (1 + \lambda_p \cdot V_{DS}), \quad V_{DS} \leq V_{DSATp}$	<p>V_{DSAT}: τάση υποδοχής-πηγής, στην οποία συμβαίνει κορεσμός της ταχύτητας των φορέων.</p> <p>Για $V_{DS} < V_{DSATn}$ και $V_{DS} > V_{DSATp}$, ισχύουν οι σχέσεις της γραμμικής περιοχής των τρανζίστορ NMOS και PMOS μεγάλου μήκους καναλιού</p>

Ισοδύναμη αντίσταση του MOSFET	
$R_{eq} = \frac{1}{2} \cdot \left[\frac{V_{DD}}{I_{DSAT} \cdot (1 + \lambda \cdot V_{DD})} + \frac{V_{DD}/2}{I_{DSAT} \cdot (1 + \lambda \cdot V_{DD}/2)} \right] \approx \frac{3}{4} \cdot \frac{V_{DD}}{I_{DSAT}} \cdot \left(1 - \frac{5}{6} \cdot \lambda \cdot V_{DD} \right)$	<p>I_{DSAT}: ρεύμα υποδοχής του τρανζίστορ στον κορεσμό ταχύτητας των φορέων για $V_{GS} = V_{DD}$ και $\lambda = 0$, V_{DD}: τάση τροφοδοσίας</p>

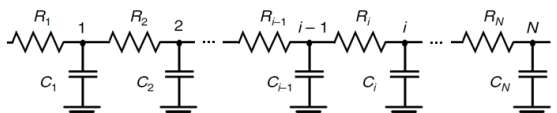
Χωρητικότητες του MOSFET				
Χωρητικότητα πύλης: $C_G = C_{GC} + C_{GDO} + C_{GSO}$				
Χωρητικότητα πύλης-καναλιού: $C_{GC} = C_{GCB} + C_{GCS} + C_{GCD}$				
Περιοχή	C _{GCB}	C _{GCS}	C _{GCD}	C _{GC}
Αποκοπή	$C_{ox} \cdot W \cdot L$	0	0	$C_{ox} \cdot W \cdot L$
Γραμμική	0	$C_{ox} \cdot W \cdot L / 2$	$C_{ox} \cdot W \cdot L / 2$	$C_{ox} \cdot W \cdot L$
Κορεσμός	0	$(2/3) \cdot C_{ox} \cdot W \cdot L$	0	$(2/3) \cdot C_{ox} \cdot W \cdot L$
<p>C_{GC}: κυμαίνεται από $(2/3) \cdot C_{ox} \cdot W \cdot L$ έως $C_{ox} \cdot W \cdot L$, αλλά κατά προσέγγιση μπορεί να θεωρείται ίση με $C_{ox} \cdot W \cdot L$ σε όλες τις περιοχές</p> <p>$C_{ox} = \epsilon_{ox} / t_{ox}$: χωρητικότητα οξειδίου πύλης (SiO₂) ανά μονάδα επιφάνειας</p> <p>C_{gso}, C_{gdo}: χωρητικότητες επικάλυψης ανά μονάδα πλάτους καναλιού, μεταξύ πύλης και πηγής και μεταξύ πύλης και υποδοχής.</p>				

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ (VLSI) – ΤΥΠΟΛΟΓΙΟ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Χωρητικότητες του MOSFET (συνέχεια)	
<p>Χωρητικότητες επικάλυψης: $C_{GSO} = C_{gso} \cdot W$ και $C_{GDO} = C_{gd} \cdot W$</p> <p>Χωρητικότητα επαφής πηγής-υποστρώματος ή υποδοχής-υποστρώματος, (χωρητικότητα περιοχής διάχυσης) = χωρητικότητα βάσης επαφής + χωρητικότητα περιφερειακών πλευρών επαφής</p> <p>Χωρητικότητα βάσης επαφής: $C_{bottom} = C_j \cdot W \cdot L_s$</p> <p>Χωρητικότητα περιφερειακών πλευρών επαφής: $C_{sidewall} = C_{jsw} \cdot (W + 2L_s)$</p> $C_j = C_{j0} \cdot \left(1 - \frac{V_j}{\phi_b}\right)^{-m_j}, \quad C_{jsw} = C_{jsw0} \cdot \left(1 - \frac{V_j}{\phi_b}\right)^{-m_{jsw}}$	<p>C_j: χωρητικότητα επαφής ανά μονάδα επιφάνειας, C_{jsw}: χωρητικότητα επαφής ανά μονάδα περιφέρειας, L_s: μήκος επαφής, V_j: τάση (πώλωση) επαφής, C_{j0}: χωρητικότητα βάσης επαφής για $V_j = 0$, C_{jsw0}: χωρητικότητα περιφερειακών πλευρών επαφής για $V_j = 0$, ϕ_b: ενσωματωμένο δυναμικό επαφής (0.6 έως 1 V), m_j, m_{jsw}: εκθετικοί συντελεστές (0.3 έως 0.5).</p>

Αντιστροφέας CMOS	
<p>Κατώφλι μετάβασης: $V_M \approx \frac{r \cdot V_{DD}}{1+r}, \quad r = \frac{k_p \cdot V_{DSATp}}{k_n \cdot V_{DSATn}}$</p> <p>Περιθώρια θορύβου: $NM_H = V_{OH} - V_{IH}, \quad NM_L = V_{IL} - V_{OL}$</p> $V_{IH} = V_M + \frac{V_M}{ g }, \quad V_{IL} = V_M - \frac{V_{DD} - V_M}{ g }$ $g = \frac{dV_{out}}{dV_{in}} \Big _{V_{in}=V_{out}} \approx -\frac{1+r}{(V_M - V_{Tn} - V_{DSATn}/2) \cdot (\lambda_n - \lambda_p)}$ <p>Χωρητικότητα εξόδου: $C_L = C_{db1} + C_{db2} + C_{gd12} + C_w + C_{fanout}$</p> $C_{gd12} = 2 \cdot C_{gdon} \cdot W_n + 2 \cdot C_{gdop} \cdot W_p, \quad C_{db} = W \cdot L_s \cdot C_j + (W + 2 \cdot L_s) \cdot C_{jsw}$ $C_j = C_{j0} \cdot K_{eq} = C_{j0} \cdot \frac{(1 - V_{high} / \phi_b)^{-m_j} + (1 - V_{low} / \phi_b)^{-m_j}}{2}$ $C_{jsw} = C_{jsw0} \cdot K_{eqsw} = C_{jsw0} \cdot \frac{(1 - V_{high} / \phi_b)^{-m_{jsw}} + (1 - V_{low} / \phi_b)^{-m_{jsw}}}{2}$ <p>Καθυστερήση διάδοσης:</p> $t_p = \frac{t_{pHL} + t_{pLH}}{2},$ $t_{pHL} = 0.69 \cdot R_{eqn} \cdot C_L$ $t_{pLH} = 0.69 \cdot R_{eqp} \cdot C_L$ $t_{pHL} = \frac{(V_{DD}/2) \cdot C_L}{I_{av-n}}, \quad t_{pLH} = \frac{(V_{DD}/2) \cdot C_L}{I_{av-p}}$	<p>V_{OL}, V_{OH}: στάθμες τάσης</p> <p>g: κέρδος ή κλίση μέσου σημείου</p> <p>C_{db}: χωρητικότητα περιοχής υποδοχής</p> <p>C_w: χωρητικότητα διασυνδέσεων = (χωρητικότητα ανά μονάδα επιφάνειας γραμμής διασύνδεσης) × (επιφάνεια γραμμής διασύνδεσης)</p> <p>C_{fanout}: χωρητικότητα φορτίου εξόδου</p> <p>V_{high}, V_{low}: τιμές μεταξύ των οποίων κυμαίνεται η τάση επαφής υποστρώματος-υποδοχής, κατά τη μετάβαση της τάσης εξόδου</p> <p>t_{pHL}: καθυστέρηση διάδοσης για μετάβαση της εξόδου του αντιστροφέα από την υψηλή στη χαμηλή στάθμη</p> <p>t_{pLH}: καθυστέρηση διάδοσης για μετάβαση της εξόδου του αντιστροφέα από τη χαμηλή στην υψηλή στάθμη</p> <p>I_{av-n}: μέση τιμή ρεύματος του NMOS, κατά τη μετάβαση της τάσης εξόδου από την υψηλή στη χαμηλή στάθμη</p> <p>I_{av-p}: μέση τιμή ρεύματος του PMOS, κατά τη μετάβαση της τάσης εξόδου από τη χαμηλή στην υψηλή στάθμη</p>
	

Αλυσίδα αντιστροφέων CMOS	
<p>Καθυστερήση αντιστροφέα: $t_{pi} = t_{p0} \cdot \left(1 + \frac{C_{ext}}{\gamma \cdot C_g}\right) = t_{p0} \cdot (1 + f/\gamma), \quad f = \frac{C_{ext}}{C_g}$</p> <p>Καθυστερήση αλυσίδας N αντιστροφέων: $t_p = t_{p0} \cdot \sum_{j=1}^N \left(1 + \frac{C_{g,j+1}}{\gamma \cdot C_{g,j}}\right), \quad C_{g,N+1} = C_L$</p> <p>Ενεργός φόρτος εξόδου (f) που ελαχιστοποιεί την καθυστέρηση: $f = \sqrt[N]{F}$</p> <p>Συνολικός ενεργός φόρτος αλυσίδας: $F = C_L / C_{g,1}$</p> <p>Ελάχιστη καθυστέρηση αλυσίδας: $t_{pmin} = N \cdot t_{p0} \cdot \left(1 + \frac{\sqrt[N]{F}}{\gamma}\right)$</p> <p>Βέλτιστο πλήθος βαθμίδων αλυσίδας (για ελάχιστη καθυστέρηση): $N = \ln(F)$</p>	<p>f: ενεργός φόρτος εξόδου αντιστροφέα</p> <p>C_{ext}: χωρητικότητα εξωτερικού φορτίου αντιστροφέα</p> <p>C_g: χωρητικότητα εισόδου αντιστροφέα</p> <p>C_{int}: ενδογενής χωρητικότητα αντιστροφέα</p> <p>$\gamma = C_{int} / C_g$</p> <p>t_{p0}: ενδογενής καθυστέρηση αντιστροφέα ή καθυστέρηση χωρίς εξωτερικό φορτίο</p>

Καθυστερήση αλυσίδας Elmore για τον υπολογισμό της καθυστέρησης σειριακά συνδεδεμένων MOSFET	
	$\tau = \sum_{i=1}^N (C_i \cdot \sum_{j=1}^i R_j), \quad \text{δηλαδή}$ $\tau_i = C_1 \cdot R_1 + C_2 \cdot (R_1 + R_2) + \dots + C_i \cdot (R_1 + R_2 + \dots + R_i)$

Βασικά στοιχεία για το σχεδιασμό συμβολικών διαγραμμάτων (stick diagrams) κυκλωμάτων CMOS	
